

Száz év öröksége

Könyv a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnáziumról

A Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium a 2012–2013-as tanévben ünnepelte fennállásának századik évfordulóját. A jubileum alkalmából az iskola impozáns könyvet adott ki, amelynek bemutatója február 18-án volt a gimnázium dísztermében.

Egy iskola életében száz év nagy idő. Mennyi becsöngetés, kicsöngetés, mennyi gesztenyehullató szeptember és vakációra szomjas június, mennyi felelés és dolgozat, érettségi és bankett, siker és kudarc, barátság és szerelem fér el száz évben! A könyv azonban még ennél is többet fog át, hiszen a Villányi úton álló alma mater át- és túlélte a XX. századot is, amelyet két világháború, egy államosítás, az '56-os forradalom, a kommunizmus és a rendszerváltozás szabdalta darabokra.

Ezért nem pusztán iskolatörténetet tarthatunk a kezünkben, hanem ahogyan Barlay Bence, a gimnázium igazgatója fogalmazott, valóságos történelemkönyvet is. Lapjain megelevenedik Szentimreváros minden köve és utcája, a hajdani diákok és tanárok élete. A könyv által megismerhetjük azokat a kemény próbatételeket is, amelyek Dékány Árpád Sixtus zirci apát szavait idézve: keserű voltuk dacára is a közösség javára váltak.

A könyvbemutatón jelen volt Pröhle Gergely helyettes államtitkár, az iskola volt diákja, Rétvári Bence és Simicskó István államtitkárok, a kerület országgyűlési képviselői és Hoffmann Tamás, Újbuda polgármestere. A kötet megjelentetését Újbuda önkormányzata támogatta. Az ünnepség keretében volt diákok és a könyv szerkesztői, szerzői idézték fel emlékeiket. A megszólalók közt volt Hámori József professzor, egykori diák, Visontai József, a diákszövetség elnöke, a '61-es perek részese, Nagy Attila, Pröhle Gergely, Párdányi Miklós, aki húsz éven át volt a gimnázium igazgatója és Várallyai Katus, aki a hajdani diákok között a fiatalabb nemzedéket képviselte.

A ciszterciek régi álma volt, hogy gimnáziumot nyissanak Budapesten. Békefi Remig apát 1912 elején tárgyalásokat kezdett a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egy iskola alapításáról. Az első tanév 1912-ben még a Váli utcában indult. Az új, gyönyörű neobarokk épületet 1929-ben adták át. Az építéshez szükséges pénz nagyobbik részét a rend adta. Ehhez járult hozzá az állam jelentős segéllyel Klebelsberg Kuno kultuszminiszter közvetítésével. Szobra az épület mellett áll. Az iskola átadási ünnepségén Horthy Miklós kormányzó is megjelent. A gimnázium kiváló felszereltségének és nagyszerű tanári karának köszönhetően az ország egyik legjobb középiskolájává vált. Az 1948-as

államosítás után a szerzetes tanárokat elküldték. Endrédy Vendel zirci apátot 1951-ben, koncepciós perben elítélték. Vele együtt több mint negyven ciszterci szerzetes került börtönbe a diktatúra alatt. A gimnázium 1950-ben felvette József Attila nevét.

A József Attila Gimnázium, vagy ahogyan a diákok egymás közt hívták, a „Jóska” a pártállami időben is a főváros egyik legszínvonalasabb iskolája volt. A gimnázium arra a bizonyos negyven évére éppúgy büszke lehet, mint a ciszterci időkre. Semmilyen múltat nem lehet „véggépp eltörölni”, a Szent Imre Gimnázium történetének szerves része a József Attila Gimnázium múltja is. Kiváló, szinte legendás tanáregyeniségének sora hosszú. Hiszen Vashányai Ferenc, Perczel Sándorné (Vera néni) neve ma is fogalom.

A Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium 1997-ben indult újra Párdányi Miklós igazgató vezetésével. 1998-ban nyert felvételt az első nyolc évfolyamos osztály, az iskolaépület pedig teljes egészében 2000-ben kapta vissza a rend.

S hogy kiknek a lépteit is őrzik az iskola lépcsői? A teljesség igénye nélkül álljon itt néhány név: Hámori József biológus, Róna-Tas András nyelvész, orientalista, Várkonyi Zoltán rendező, Latinovits Zoltán színész, Maár Gyula rendező, Czeizel Endre, Réthelyi Miklós orvos, Zwack Péter, Demján Sándor közgazdász, Andrásfalvy Bertalan nép-

rajzkutató, Cseh Tamás énekes, Sudár Annamária előadóművész. A gimnázium lapunk számára is nevelt néhány tehetséget. Hiszen a híres intézmény diákja volt Melocco János, az *Új Ember* hajdani szerkesztője, akit műveltsége miatt találtak veszélyesnek és ezért kivégzendőnek a kommunisták, Rosdy Pál, aki lapunknak ma is aktív és bölcs munkatársa, Körössy László szerkesztő, aki hétről hétre nagy türelemmel szerdi rendbe cikkeinket és Kállay Sarolta, aki tévedhetetlenül javítja helyesírási hibáinkat.

Egy jó iskola mindig több mint az ott töltött négy, vagy nyolc, vagy akárhány év. Hiszen amit egy öreg alma mater falai közt tanultunk (és sokszor nem is csupán lexikális ismeretről van szó), az már velünk marad, visszük egy életen át, s szinte észrevétlenül adjuk tovább.

Koncz Veronika
Fotó: Kissimon István

Barlay Bence igazgató a könyvvel

Az iskola kórusa a ciszterci himnuszt énekl

Latinovits Zoltán
a cserkész-táborban, 1943

Ciszter atyák az építkezés idején

Akik az emlékeket felidéztek: Párdányi Miklós, Visontai József, Hámori József,
Várallyai Katus, Pröhle Gergely, Nagy Attila